

Samfundet S:t Erik
Stockholm

YTTRANDE
2017-11-06

Stockholms Stadsbyggnadskontor
Registraturen
Box 8314
104 20 Stockholm
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se

Samråd om förslag till detaljplan för del av fastigheten Solhem 16:1 m.fl. vid Spånga centrum Dp 2015-08656

Planförslaget innebär att två sammanbyggda 3–4 våningar höga hyreshus rivs och ersätts av fyra bostadshus i form av ett rektangulärt kvarter, 5–7 våningar högt. De befintliga husen ägs av fastighetskontoret och marken av exploateringskontoret. AB Borätt fick markanvisning 2014 och man planerar att teckna exploateringsavtal innan detaljplanen vinner laga kraft.

Planområdet ligger i gränsen mellan Spånga centrum och Solhems villastad, som började bebyggas med egna hem vid sekelskiftet 1900. Stadsmuseet pekar ut Solhems villastad som en kulturhistoriskt värdefull miljö. Den tätare och mer stadsmässiga bebyggelsen i Spånga centrum, som tillkom under 1930- till 1950-talen, har ännu inte klassificerats av Stadsmuseet.

I förslaget till detaljplan borde en större hänsyn ha tagits till att de befintliga byggnaderna i skala och utförande är en integrerad del av den befintliga bebyggelsen i området Spånga centrum. Dessutom ger deras skala en god övergång mellan den tätare bebyggelsen i centrum och det glesare villaområdet, ett förhållande som går förlorat i och med planförslagets betydligt mer storskaliga och kompakta kvarterskomplex. Det faktum att Stadsmuseet ännu inte har gjort sin värdering av Spånga centrum bör inte uppfattas som att bebyggelsen saknar värde och att det är fritt fram att riva.

Det södra huset fick bygglov 1936 och inrymde i bottenvåningen Spångas första biograf Grand. Foajéns stora väggmålning är inte längre synlig, men det eleganta skärmtaket pryder fortfarande entrén. Biolokalen blev 1963 kyrksal för Filadelfia Västerort, med ljus interiör tack vare nya höga fönster.

Huset höjdes i slutet av 1940-talet med ett våningsplan och samtidigt byggdes det lika höga norra bostadshuset, med väldisponerade en- och tvårummare, alla med balkong och burspråk. En verkstadslokal i bottenvåningen blev senare affärslokal. Husen ritades av Birger Lindberg, som med Rolf Hagstrand drev ett av Stockholms mest framgångsrika arkitektkontor (bl.a. ritat "Kungshuset" på Kungsgatan). Den av AB Borätt beställda antikvariska förundersökningen betonar att husen är goda exponenter för tidens folkhemsbygge och att biografen var en teknikhistorisk modernitet.

Utefter den sydöstra fasaden finns naturmark, över tio meter bred, som utplånas i planförslaget. Den är inte specificerad i planbeskrivningen, men är välskött, med klippta häckar, en imponerande idegran och alléplanterade lönnar och lindar. Två ståtliga lindar är 2,0 resp. 2,5 meter i stamomkrets och i hög grad bevarandevärda. De är de sista kvarvarande av de lindar som kantade det som nu heter Spånga kyrkväg, men som fortfarande av de närboende kallas Gamla landsvägen, en del av den ursprungliga Spångavägen.

I planbeskrivningen anges att fastighetskontoret uppger att husen är "i så dåligt skick att det inte är ekonomiskt försvarbart att återställa eller renovera dem". Vid besök på platsen förefaller detta vara

Post- och besöksadress	Telefon	E-kontakt	Plusgiro	Bankgiro	Org.nr.
Köpmangatan 5, nb 111 31 STOCKHOLM	08-21 09 24	kansli@samfundeterik.se www.samfundeterik.se	15 70 57 - 1	820-1550	80 2003 - 3950

högst överdrivet. Märkligt nog citeras inte i planbeskrivningen den antikvariska förundersökningens bedömning att ”båda byggnaderna är osedvanligt välbevarade”.

Den föreslagna nya bebyggelsen, i form av fyra sammanlänkade huskroppar, ger ett påfallande kompakt intryck i denna miljö. Utformningen av husen bryter också påtagligt mot den typologi som utmärker Spånga centrums jämförelsevis anspråkslösa arkitektur. Särskilt ger fasaderna mot nordöst och sydväst ett mycket klumpigt intryck med sina avvikande takformer. Ljusstudierna visar även att kvarterets smala innergård får otillfredsställande dagsljusbelysning.

I sin helhet framstår det som främmande att bygga ett slutet bostadskvarter av innerstadstyp i en bebyggelsemiljö som huvudsakligen karakteriseras av fristående, långsträckta huskroppar och villor.

Samfundet S:t Erik anser att det storskaliga kvarteret inte bör byggas och att befintliga hus och naturmarken bör bevaras. Husen har ett kulturhistoriskt värde, god byggnadsteknisk kvalitet och innehåller små välplanerade hyreslägenheter, något som nu är en stor bristvara. De bör behållas även av alla tre hållbarhetsskälen: ekonomisk, ekologisk och social hållbarhet. För att möjliggöra nya bostäder kan de ev. kompletteras med en långa bostadshus i samma skala, med naturpartiet bevarat. Vägen måste då flyttas på liknande sätt som i planförslaget, vilket tyvärr skulle medföra att slutningen framför villaområdet måste offras.

Monica Andersson
Ordförande

Fredrik von Feilitzen
Styrelseledamot

Victor Edman
Styrelseledamot

Post- och besöksadress	Telefon	E-kontakt	Plusgiro	Bankgiro	Org.nr.
Köpmangatan 5, nb 111 31 STOCKHOLM	08-21 09 24	kansli@samfundetsterik.se www.samfundetsterik.se	15 70 57 - 1	820-1550	80 2003 - 3950